

ОСНОВНІ ТЕНДЕНЦІЇ ІНСТИТУАЛІЗАЦІЇ ШЛЮБНО-СІМЕЙНИХ ВІДНОСИН В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

Сучасне українське суспільство називають суспільством перехідного типу, у якому трансформації відбуваються на рівні соціальних, політичних, культурних, економічних процесів. Звичайно, вони не можуть не стосуватися й важливого соціального інституту суспільства – сім'ї, який не може не відчувати на собі вплив сучасного суспільства, частиною якого він є. Такі фактори, як вплив європейських зразків гендерних відносин, нівелювання українських культурних традицій, прояви аномії пострадянського суспільства, демографічна криза створили передумови кризи авторитету сім'ї. Цьому сприяв і певний відхід від релігійних традицій, адже саме релігія укорінює в суспільній свідомості цінності моральної поведінки. Зміна традиційних канонів сім'ї не завжди має негативний характер. Такі тенденції, як перехід від патріархальної до патерналістської форми сім'ї з добровільним вибором чоловіка й жінки, є позитивним моментом. Перенесення акцентів з головної економічної функції сім'ї на психологічну, емоційну допомагає людині впоратися із щоденними стресами сучасного життя. Інститут сім'ї наразі характеризується двома процесами: дією традицій, норм, сформованих у попередній період розвитку суспільства і формування «новоутворень», що зумовлені сучасними соціальними явищами.

До основних тенденцій розвитку шлюбно-сімейних відносин можна віднести такі: сім'я продовжує існувати та зберігати певний авторитет у багатьох членів суспільства, незважаючи на кризові явища, які в ній відбуваються, вона стає демократичнішою, рівноправною, змінюються ролі подружжя, спостерігається лібералізація міжстатевих стосунків зростає кількість дітей, народжених поза шлюбом і таких, які покинуті. Також сьогодні непомірно зростає гедонізм та індивідуалізм, що створює безпосередню загрозу інституту сім'ї, основана на шлюбі. В процесі демократизації шлюбно-сімейних норм терпимість з боку громадської думки до альтернативних стилів життя поступово зростає, спостерігається укладення шлюбу за шлюбним договором. Молодь, що вступає до шлюбу, менше підготовлена до сімейного життя в моральному та матеріальному планах, скорочується народжуваність, зростає нуклеаризація, що впливає на виховання підростаючого покоління, зростає нетривалість шлюбу і нестабільність соціального інституту сім'ї, зростає сімейна девіація.

Таким чином, сім'я як соціальний інститут та мала соціальна група нині зазнає трансформаційних змін. Вони мають глобальний універсальний характер і не лише пов'язані з руйнацією традиційних цінностей та форм сімейного життя і шлюбу, але й одночасно відкривають нові обрії у стосунках чоловіка, жінки і дитини.

Науковий керівник: Литовченко І.В., к.філос.н., доцент